

Elemente de context și argumente în sprijinul solicitărilor noastre:

- I. Reamintim că, în România, cadrul normativ și de raportare conține deja toate instrumentele de colectare de informații care pot fi considerate, după caz, de interes public, iar autoritățile competente române primesc aceste informații de la sectorul privat și pot aplica sancțiuni în cazul în care acest lucru nu se întâmplă. Inițiativa legislativă ignoră complet că **statul roman poate identifica cu precizie cine sunt donatorii și sponsorii unui ONG** prin încrucișarea raportărilor contabile, fiscale și bancare deja existente în sistemul ANAF:

Astfel, cu excepția unităților de cult și asociațiilor de proprietari, toate asociațiile, fundațiile și federațiile înființate în baza OG 26/2000 trebuie să țină contabilitatea în sistem de partidă dublă¹. Mai jos, câteva din raportările obligatorii pentru ONGuri și modalitățile prin care statul roman poate deja, acum, să identifice donatorii acestora:

- anual: bilanț contabil, contul rezultatului exercițiului financiar pentru anul anterior, note explicative aferente. Începând cu exercițiul financiar aferent anului 2023, a fost introdusă și obligația depunerii unei declarații de trezorerie² pentru ONGuri care, în cursul exercițiului financiar, au primit sume reprezentând subvenții, sponsorizări, sume redirecționate din impozite (ex. 3,5% din impozitul pe venit, redirecționări din impozitul pe profit/microîntreprinderi) sau alte forme similare. Declarația conține informații despre încasările menționate mai sus și modul în care au fost utilizate aceste sume (plăți de salarii, achiziții, chirii, etc.).
- din 2025, asociațiile și fundațiile sunt obligate să depună declarații în cadrul sistemului SAF-T care asigură accesul instituțiilor statului român la un nivel extrem de detaliat de informații privind tranzacțiile organizației și pot identifica părțile tranzacțiilor. Prin intermediul acestei declarații, ANAF primește acces direct, în format electronic structurat, la baza de date contabilă a organizației. Orice donator al cărui nume și cod de identificare fiscală/CNP a fost introdus în softul de contabilitate pentru înregistrarea notelor contabile devine automat vizibil și identificabil pentru stat.
- Ca să poată primi o sponsorizare, un ONG trebuie să fie înscris în Registrul entităților/ unităților de cult pentru care se acordă deduceri fiscale. Atunci când o companie sponsorizează un ONG și dorește să își deducă acea sumă din impozit, ea este obligată prin lege să depună o raportare specifică care include denumirea și codul de identificare fiscală a ONGului.
- Pentru sumele redirecționate prin sistemul 3,5%, statul deține controlul direct asupra sursei: statul este cel care procesează formularele, vede CNP-ul persoanei și virează banii din trezorerie în contul ONG-ului. Statul controlează integral această identitate.

¹ Spre deosebire de partida simplă (unde doar notezi câți bani au intrat și câți au ieșit, ca într-un carnețel de economii), partida dublă oferă o imagine completă: ea arată nu doar **câți bani** s-au mișcat, ci și **de unde vin** și **unde s-au dus**.

² Ordinul MF nr. 470/2024 privind raportarea informațiilor referitoare la finanțările primite de persoanele juridice fără scop patrimonial și Ordinul MF nr. 255/2025 care dezvoltă declarația privind situația de trezorerie, emise în baza Art. 34 alin. (3¹) din Legea contabilității nr. 82/1991 a fost introdus prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 115/2023 privind unele măsuri fiscal-bugetare

- În cazul donațiilor de la persoane fizice: pentru sume care depășesc 25.000 lei, Codul Civil din România obligă părțile să încheie un contract de donație în formă autentică (la notar). În acest contract sunt trecute obligatoriu datele de identitate complete (nume, CNP, domiciliu). Notarii raportează periodic către stat actele autentificate. Pentru sumele sub 25.000 lei: dacă sunt donate prin virament bancar, se înregistrează obligatoriu identitatea donatorului; dacă donația este în numerar, este obligatorie emiterea unei chitanțe sau a unui ordin de încasare care includ datele de identificare ale plătitorului, iar aceasta este înregistrată în contabilitatea ONGului la care statul roman are acces. Dacă ONG-ul primește bani cash și nu îi înregistrează în contabilitate (nu taie chitanță sau bon), fapta constituie contravenție sau infracțiune (evaziune fiscală). În cadrul unui control, inspectorii ANAF verifică corelația dintre stocul fizic de bani din seif și soldul scriptic din Registrul de Casă. Orice plus sau minus nejustificat aduce amenzi severe și confiscarea sumelor.
- Prin intermediul reglementărilor bancare și a celor care se referă la combaterea spălării banilor și prevenirii finanțării terorismului³: ANAF are acces în Registrul Centralizator al Conturilor Bancare unde apar denumirile persoanelor juridice, respectiv numele persoanelor fizice care au efectuat viramente către or organizație neguvernamentală. Conform legii pentru prevenirea și combaterea spălării banilor, băncile raportează automat către Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor (ONPCSB) tranzacțiile suspecte sau cele care depășesc plafoanele legale, unde identitatea donatorului este obligatoriu verificată.
- În cazul transferurilor transfrontaliere: orice transfer bancar extern inițiat de un donator străin către contul de lei sau valută al unui ONG din România conține obligatoriu numele donatorului, codul IBAN / numărul de cont și banca de origine. Băncile comerciale din România au obligația legală de a monitoriza și de a raporta către Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor (ONPCSB) tranzacțiile externe care depășesc plafoanele legale. În aceste raportări, identitatea completă a donatorului este transmisă statului.

În circuitele financiare legale din România, autoritățile fiscale și bancare au deja posibilitatea de a reconstitui identitatea donatorilor prin mecanismele contabile, fiscale și bancare existente. Pseudoanonimatul pe care un donator îl poate alege este valabil exclusiv în raport cu publicul larg sau cu afișarea pe site-ul asociației, însă autoritățile fiscale și bancare pot identifica a persoana prin verificarea documentelor contabile sau a traseului banilor.

Mai mult, prelucrarea suplimentară a datelor personale devine astfel o obligație excesivă, ce încalcă principiile prelucrării datelor cu caracter personal, conform art 5 din Regulamentul UE 679/2016 (GDPR)

II. Sancțiunea „suspendării de drept a activității” este o sintagmă foarte vagă, contrară principiilor de calitate și precizie a legii și e o restrângere severă a dreptului de asociere. Inițiativa legislativă introduce o sancțiune juridic nedefinită, mai severă decât multe sancțiuni administrative sau penale existente.

³ Legea 129/ 2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative

Sintagma „suspendarea de drept a activității persoanei juridice” nu este definită de legislația română și nu există ca instituție juridică generală în materia ONG-urilor. OG 26/2000 nu reglementează suspendarea activității asociațiilor și fundațiilor, iar dreptul român nu cunoaște o suspendare automată și generală a activității unei persoane juridice private.

Sanctiunea este incompatibilă cu principiul proporționalității sancțiunilor și este mai severă decât regimuri existente în dreptul penal sau contravențional. Suspendarea activității unei persoane juridice este o pedeapsă complementară prevăzută de Codul penal la art. 140, cu alte cuvinte este stabilită o răspundere penală a persoanei juridice. Până și acolo, judecătorul este cel care decide dacă aplică pedeapsa complementară a suspendării, adică „interzicerea desfășurării activității sau a uneia dintre activitățile persoanei juridice în realizarea căreia a fost săvârșită infracțiunea”. În amendamentul propus, se suspendă automat („de drept”) toată activitatea unui ONG, indiferent de raporturile juridice pe care le are în derulare (raporturi comerciale, de muncă, de voluntariat etc).

Mai mult, măsura suspendării de drept propusă este mai strictă și decât măsurile din materie contravențională în domeniul protecției consumatorilor, de exemplu. În OG 21/1992 privind protecția consumatorilor, sancțiunea complementară de la art. 56 este "suspendarea sau retragerea definitivă, după caz, a avizului, acordului sau a autorizației de exercitare a unei activități", adică se menționează exact actul administrativ vizat, nu „activitatea”.

III. Într-un stat democratic, transparența trebuie să urmărească asigurarea responsabilității în exercitarea puterii publice, nu transformarea organizațiilor private într-un obiect al suspiciunii publice permanente. Inițiativa legislativă nu trece testul de necesitate și proporționalitate în raport cu art. 11 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și art. 12 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

Standardele europene disting în mod constant între obligațiile legitime de raportare către autoritățile publice și mecanismele de expunere publică disproporționată a organizațiilor și a susținătorilor lor. Relevantă este CJUE, cauza C-78/18, *European Commission v Hungary (Transparency of associations⁴)*, hotărârea din 18 iunie 2020, ECLI:EU:C:2020:476, prin care Curtea de Justiție a Uniunii Europene a stabilit că obligațiile excesive de dezvăluire publică a finanțărilor ONG-urilor:

- produc efect stigmatizant;
- creează neîncredere față de organizații;
- descurajează donatorii;
- afectează libertatea de asociere și libera circulație a capitalurilor.

În mod similar, Consiliul Europei și OSCE/ODIHR au criticat recent (în 2025) proiectul legislativ, devenit ulterior lege similar din Slovacia: [Consiliul Europei – scrisoare privind proiectul slovac privind ONG-urile](#), [OSCE/ODIHR – opinie juridică privind proiectul slovac](#) și [Opinia Comisiei de la Venetia cu privire la legea din Slovacia](#).

⁴ [CJUE – cauza C-78/18 Commission v Hungary](#)

Ulterior, Curtea Constituțională a Slovaciei a declarat neconstituțională legea adoptată în 2025 privind ONG-urile și transparența finanțărilor, reținând că ONG-urile nu pot fi tratate ca autorități publice și că obligațiile excesive de dezvăluire și sancțiunile asociate afectează dreptul de asociere.⁵

Totodată, obligația de publicare a identității finanțatorilor reproduce logica unor legislații de tip „foreign agents”, deja criticate sau sancționate la nivel european pentru efectele lor asupra libertății de asociere și participării civice. Experiența europeană recentă arată că astfel de mecanisme legislative sunt frecvent justificate prin argumente de transparență, dar pot produce efecte de stigmatizare, delegitimare și descurajare a participării civice, în special atunci când sunt însoțite de obligații excesive de expunere publică a donatorilor și de sancțiuni disproporționate.

În practică, aceste mecanisme se bazează adesea pe ideea că autoritățile nu ar avea suficiente informații privind proveniența finanțărilor ONG-urilor și că ar exista un risc sistemic de influență externă necontrolată. Totuși, după cum am arătat la punctul I, autoritățile române dețin deja acces extins la informațiile financiare ale ONG-urilor prin mecanisme fiscale, contabile și bancare existente. În aceste condiții, inițiativa legislativă nu demonstrează existența unei nevoi sociale imperioase care să justifice instituirea unei obligații suplimentare de expunere publică generalizată a donatorilor.

Utilizarea transparenței pentru o atare obligație sau ca justificare pentru măsuri punitive împotriva ONG-urilor riscă să transforme un principiu democratic legitim într-un instrument incompatibil cu pluralismul și participarea civică liberă.

⁵ <https://memo98.sk/article/russian-law-the-constitutional-court-ruled-that-the-law-is-unconstitutional>;
<https://www.ustavnysud.sk/docDownload/88485671-308f-48f9-a429-e49dfa02611b>